

Motion

1977/78:1058

av Åke Gillström m. fl.
om kostnaderna för anskaffande av glasögon

Landstingsbidrag utgår f. n. till glasögoninköp och synundersökning hos legitimerad optiker för åldersgruppen 0–19 år. Bidraget utgår inom samtliga landsting och finansieras av socialstyrelsens 43-kronorsbidrag, som lämnas till landstingen (43 kronor per invånare inom landstingen skall täcka deras totala arbete med handikaphjälpmedel).

På detta sätt anses glasögonbehovet hos barn och ungdom tillhöra handikappsidan.

Bestämmelserna om glasögonbidragets omfattning i olika län överensstämmer i stort sett i hela landet även om centraliserade bestämmelser inte existerar.

Dessutom lämnar 4 landsting bidrag av egna skattemedel till pensionärs-glasögon.

Yrkesverksamma över 19 år får dock ej några bidrag till nödvändig korrektion av synen, trots att många av dessa (19–65 år) är direkt arbetsoförmögna utan sina glasögon. De får inte ens ersättning för behövlig synundersökning av försäkringskassan om inte undersökningen är gjord av läkare. Detta trots att de legitimerade optikerna är lika officiella i sin egenskap av medicinalpersonal och att socialstyrelsen rekommenderar alla ögonkliniker m. fl. att i avlastningssyfte ej ta emot patienter som önskar synundersökning, om inte misstanke om ögonsjukdom föreligger.

Det är därför angeläget att kostnader för synundersökning hos legitimerad optiker i bidragshänseende skall jämföras med synundersökning hos läkare. I dag är det så, att sjukkassan betalar en sådan undersökning om den legitimerade optikern gör undersökningen på en teknisk synhjälpcentral men inte om han gör det privat. Däremot utgår det ersättning för synundersökning utförd av legitimerad optiker privat om patienten är mellan 8 och 19 års men inte för äldre patienter.

Mot bakgrunden av den policy som vi följer här i landet när det gäller hjälp till människor som är handikappade i något avseende (speciellt när det gäller arbetslivet) föreligger en uppenbar orättvisa när det gäller bidrag till hjälpmedel för t. ex. hörselskadade i jämförelse med dem som utan hjälpmedel kan jämföras med synskadade. Man nonchalerar synhandikappade som själva måste bära hela kostnaden för sitt nödvändiga hjälpmedel.

En närsynt person ser utan sina glasögon ofta lika dåligt som en synskadad person. Den synskadade får bidrag till sådana hjälpmedel som underlättar hennes situation, men den närsynte måste själv betala det hjälpmedel som

krävs för att han skall kunna fungera.

Den nödvändiga användningen av läs- och arbetsglasögon efter 45 års ålder är betingad av naturliga åldersförändringar i människans ögon. Utan nödvändig korrektion omöjliggörs närbete eller läsning av normal stil. Glasögon måste i ett sådant fall klassificeras som ett nödvändigt habiliteringshjälpmedel. För andra typer av handikapp, som är betingade av åldersförändringar, finns det bidragsmöjligheter från det allmänna. Men det finns inte för nödvändiga arbetsglasögon, trots att åtminstone den äldre arbetskraften är oförmögen att arbeta utan dessa. Principfrågan gäller om det skall vara skillnad i bidragshänseende mellan

a. Ett synhandikapp som gör människan arbetsoförmögen och som ej går att habilitera med hjälpmedel. (I ett sådant fall utgår statsbidrag för alla behövliga hjälpmedel.)

b. Ett synhandikapp som gör människan arbetsoförmögen (ålderssynthet) men som går att habilitera med hjälpmedel (glasögon). I ett sådant fall utgår ej bidrag till hjälpmedel.

I tidigare motioner har krävts att alla typer av glasögon skulle ersättas via någon typ av glasögonförsäkring. En sådan skulle säkerligen bli kostsam men bör kunna gälla som en målsättning. Tills vidare är det dock nödvändigt att skapa rättvisa i samhällets ersättningsregler gällande olika slag av handikapp. Den synhandikappade är som sagt därvid i ett klart underläge. Under alla förhållanden torde det vara nödvändigt att utvidga samhällets insatser också till ytterligare ett par grupper utöver gruppen upp till 19 år. Det gäller i första hand arbetsverksamma personer som ej kan klara av sitt arbete utan behövlig korrektion av glasögon. Antingen bör kostnaden läggas på arbetsgivaren eller också bör rätt medgivas till avdrag i deklarationen.

I andra hand gäller det pensionärer som utan korrektionsglas har samma synstatus som andra synhandikappade. I båda fallen gäller det bidrag och inte kostnadsfria glasögon, dvs. en anpassning till de regler som gäller personer upp till 19 år.

Med hänvisning till anförda föreslås

att riksdagen hos regeringen begär en utredning av hur samhället kan underlätta anskaffande av glasögon för i första hand personer i behov av arbetsglasögon och i andra hand pensionärer, i enlighet med vad i motionen sägs.

Stockholm den 24 januari 1978

ÅKE GILLSTRÖM (s)

WIVI-ANNE CEDERQVIST (s)

HAGAR NORMARK (s)